

Bonardies Sardignia! – Dober dan, Sardinija! (1)

Tibor Horvat in Joël Gerber sta poleti obiskala Sardinijo in sta ob vseh lepotah opazila tudi senčno stran otoka, oziroma tamkajšnjega življenja, ki je posledica bližine Afrike. O svojih doživetjih in razmišljanjih sta nam poslala prispevek v dveh delih.

pogosto videla na avtobusih, na spominkih in pijačah, zato sva se spraševala, kaj naj bi pomenila, simbolizirala zastava. Sam otok je v svoji zgodovini velikokrat zamenjal svoje gospodarje, med katerimi je bila tudi aragonska krona. Aragonski kralj Peter I. je

da morajo biti na uradnih zastavah vse štiri glave obrnjene v desno smer. Kljub temu se še zmeraj najdejo primerki, na katerih so glave obrnjene na levo.

Cagliari je največje mesto na otoku, obenem tudi glavno mesto, ki je v zgodovini bilo pomembno pristanišče. Enako kot Rim so ga zgradili na sedmih hribih, kar sva tudi čutila v nogah, ko sva peščila do središča mesta. Kar pošteno sva lovila sapo, dokler nisva prispela do starega mestnega jedra, ki se imenuje Castello. Toda splačalo se je, kajti z gradu se odpira prekrasen razgled na mesto Cagliari. Tudi ozke ulice so nama

marzu pomeni v njihovem dialektu pokvarjeni sir. Škoda da ga nisva našla, sicer pojesti ga nisva mislila, le rada bi ga videla. Povedali so nama, da ga je težko dobiti, kajti Evropska unija je uvedla zaradi higienskih razlogov stroge predpise za pridelovanje tega sira.

Sardinija ne privlači turistov le s svojo bogato zgodovino in lepimi pokrajinami, ki te spodbujajo k individualnemu potepanju, ampak je znana tudi po svojih krasnih, čistih morskih obalah, ki jih večkrat primerjajo s karibskimi plažami. Na vzhodu mesta Cagliari se nahaja ena najdaljših plaž v Italiji, »Poetto«, ki je dolga 10 km. Zanimivo je bilo, da so se na tej plaži kopali in sončili predvsem domačini, turisti bolj redko. V velikem številu pa so bili ljudje, ki niso bili ne domačini ne turisti, ki na to plažo niso prišli počivat,

Otok Sardinija je del Italije

Sardinija-sardina, kaj je bilo prej in kako sta povezani ti dve besedi med sabo? Sardinija je drugi največji otok v Sredozemskem morju in je del Italije. Sardina je morska riba, ki spada v družino sleda. Postavlja se vprašanje, kaj je poimenovano po katerem? Otok po ribi ali obratno. Ker je bilo nekoč okrog otoka ogromno teh rib, so jih poimenovali sardine, po otoku. Toda od kod je dobil otok svoje ime? Stari Grki so otok imenovali »Sandalyon«, saj je njegova oblika podobna odtisu stopal. Tako je potem nastalo ime Sardinija. Grki z otoka Evbeja so ta otok imenovali Ichnoussa, zato nosi znano pivo z otoka še dandanes latinsko inačico imena, Ichnusa.

Ko sva prispela v glavno mesto Sardinije, Cagliari, sva ob italijanski in unijski zastavi takoj opazila tretjo, precej ne navadno zastavo. Bela osnova je razdeljena z rdečim križem na štiri polja, v vsakem polju je črnska glava s trakom preko las. Zastavo Sardinije sva

Glavno mesto otoka, Cagliari

leta 1096 premagal Saracene (Mavre) pri Alcorazu (Severna Španija) in je bil prepričan, da mu je pri zmagi pomagal sv. Jurij, zato je na zastavi njegov rdeči križ. Štiri črnske glave v belih poljih pa simbolizirajo štiri premagane saracenske kralje, glavarje. Leta 1999 je vlada Sardinije sprejela sklep,

služile, kajti peščila sva v senci stavb. Tudi to mesto ima velik živilski trg. Na trgu San Benedetto se prodaja vse, kar se pridelava na otoku, le znane sira Casu marzu, o katerem sva že toliko slišala, nisva našla. To je sir, ki ga pustijo zoreti tako dolgo, dokler se v njem ne pojavijo črvi, (žerke). Casu

temveč iskat boljše življenje. Domačini jih malo posmehljivo imenujejo vucumpr, kar pomeni, ali želiš kaj kupiti (»vuoi comprare«). Ti ljudje, večinoma moški, izvirajo iz črne Afrike.

(se nadaljuje)

**Tibor Horvat in
Joël Gerber**

... DO MADŽARSKE

Še višji davek na oglaševanje

Po načrtih vlade bi dvignili najvišjo stopnjo davka na oglaševanje s 40 na 50 odstotkov. S tem bi najbolj prizadeli komercialno televizijo RTL Klub, kajti tudi do zdaj je bila ta televizija edina, ki je imela letno več kot 20 milijard forintov prihodka iz oglaševanja in je tako spadala v najvišjo davčno stopnjo. Po mnenju nekaterih analitikov in tudi po mnenju direktorja komercialne televizije vlada želi z višjim davkom kaznovati prav njihov kanal, ki je od uvedbe davka na oglaševanje precej kritičen do vlade in so vse bolj gledani njegovi dnevno-informativni programi. Dnevno-informativne programe komercialnih kanalov gleda namreč dva in polkrat toliko gledalcev kot enake programe javne televizije.

Vodje komercialnega kanala so se pritožili tudi pri Evropski komisiji. Pristojni organ komisije je odredil preiskavo, kajti medtem ko RTL KLUB-u pripada le 13,5 odstotka oglaševalske torte, plačuje več kot 50 odstotkov vseh davkov na oglaševanje.

V nedeljo zaprto?

Na predlog manjše vladne stranke, krščanskih demokratov, je vlada razpravljala o predlogu, da bi bile trgovine v nedeljo zaprte. Krščanski demokrati namreč menijo, da imajo pravico do proste nedelje tudi delavci te panoge, zato so predlagali, da bi v nedeljo bile odprte le trgovine z manj kot 400 m² površine in to le v premeru, če v njih delajo sami lastniki.

Predlog je med sindikati naletel na veliko nasprotovanje, kajti menijo, če bi ga vlada - in potem parlament - sprejela, potem bi ostalo brez službe kakih 20 tisoč trgovskih delavcev, predvsem zaposleni v velikih trgovskih centrih.

Sam predlog je precej razdelil tudi madžarsko javnost, predvsem starejši menijo, da se je tudi nekoč dalo živeti brez nedeljskega nakupovanja ter da je nedeljsko obiskovanje nakupovalnih centrov neke vrste zabava med mladimi.

Bonardies Sardinia! – Dober dan, Sardinija! (2)

V prvem delu prispevka o Sardiniji ste lahko prebrali nekaj zanimivosti o poimenovanju otoka, o njegovi domači plaži in o ljudeh, pribežnikih iz podsaharske Afrike. V tem delu avtorja opišeta, kako in pod kakšnimi pogoji prispejo ti ljudje v »obljubljeno deželo«, kjer jih čaka največkrat razočaranje.

da lahko plača tihotapce, ki naj bi njihovega brata (očeta, sina) pretihotapili v Evropo. Pot jih vodi najprej preko velike peščene puščave, Sahare, kjer marsikateri umre zaradi vročine, pomanjkanja vode ali kakšnih bolezni. Tiste, ki prispejo v države severne Afrike, recimo v Libijo, napotijo z ladjo ali čolnom do južne Italije. Toda

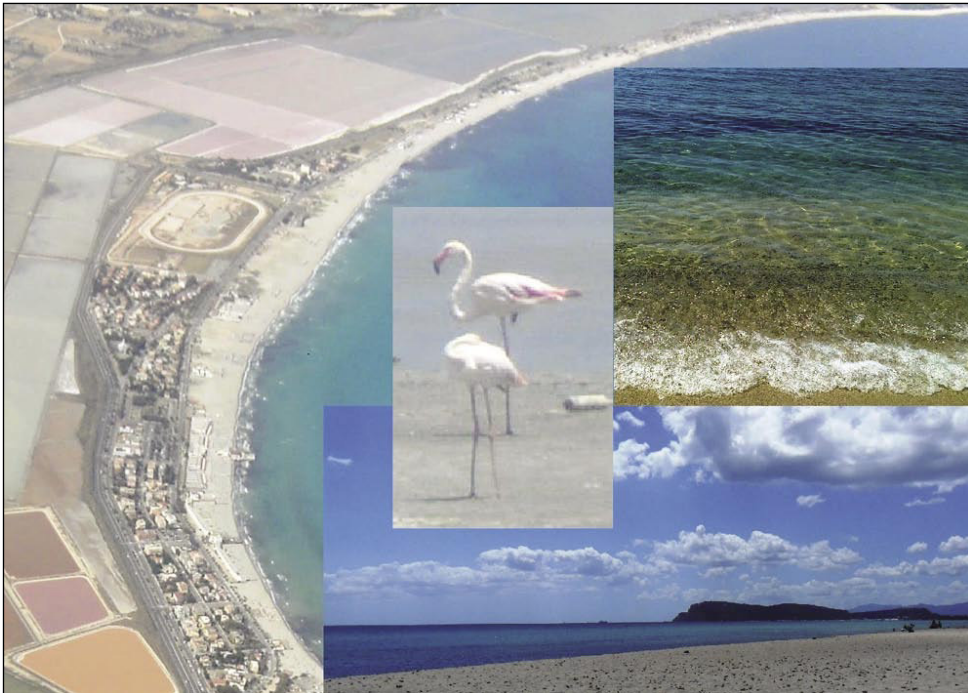
ji EU ne bo pomagala, potem bo pustila migrante naprej v druge države, kajti zdaj se čisto sama spopada z njimi in njihovimi težavami. Ve se, da v Libiji čaka več sto tisoč ljudi, da bi jih napotili v Evropo. Toda vrnimo se k preprodajalcem na plaži v Sardiniji. Denar, ki ga je družina teh ljudi plačala tihotapcem, je potrebno

naslednjih letih bo velik izziv za Evropo, kaj početi z migranti iz Afrike. Reševanje problematike je naloga vseh evropskih držav, ne le Italije. Pa tudi migrantom ne moremo očitati, zakaj se podajo na tako negotovo pot, saj ne poznamo njihovega položaja doma, njihovih namenov in vzrokov. Če bi bili mi na njihovem mestu, bi si verjetno tudi sami iskali boljše življenje v upanju, da ga najdemo. Pomislimo le na naše prednike, koliko ljudi se je iz Evrope pred 100 leti napotilo v Ameriko, da bi se rešilo bede.

Na plaži na Sardiniji naju niso prevečkrat zmotili prodajalci, kajti roba, ki so jo ponujali, je bila bolj za ženske in otroke (žoge, napihljive igračke, ženske obleke, zaplestnice, sončna očala, brisače itd.) Toda, če so prišli do naju, so bili zmeraj prijazni, nenasilni. Le enkrat nama je bilo malce nerodno, pihal je veter, nosil pesek, zato nas je bilo malo, ki smo se sončili. Skoraj toliko je bilo prodajalcev, ki so tokrat bili malo bolj nadležni. Toda če si jim odločno rekel, »hvala, nič ne bom kupil«, so te pustili pri miru. Tudi tokrat je bilo tako. Ker je veter, ki se imenuje maestral (Maestrale), preveč nosil pesek in si nisva želela »naravnega peelinga«, sva tudi midva zapustila plažo. Nedaleč od plaže sva srečala flaminge, ki so se sprehajali v solinah. Ker so zime na Sardiniji zelo blage, zato veliko ptic preživi tudi zimo na otoku. Zanimivo je gledati, kako letijo z enega polja v solinah na drugo polje.

Tudi miva sva kmalu odletela domov, zapustila sva otok flamingov, Sardinijo, ki nama je bil zelo všeč. Posebej njegova obala in dolga bela plaža pri mestu Cagliari. Poslovala sva se od »najine plaže« v prepričanju, da se bova še vračala, saj je na otoku še veliko zanimivega za videti. Torej: »Nos bidimus! – Vidimo se!« kot bi se reklo v njihovem dialektu.

**Tibor Horvat
in Joël Gerber**

Domača plaža glavnega mesta se imenuje Poetto

Vse večkrat slišimo v novicah, da morska straža v južni Italiji (Lampedusa, Sicilija) rešuje begunce iz Afrike, ki največkrat priplujejo na dotrajanih, prepolnih ladjah ali v čolnih. Ti ljudje so namenjeni v Evropo, da bi si poiskali boljše življenje. Vprašanje je, ali ga res najdejo. Videla sva jih na plaži, ko pri 35 stopinjah Celzija prehodijo v vročem pesku kilometre in kilometre in prenatovorjeni poskušajo skleniti kupčijo z ljudmi, ki počivajo, se sončijo, spijo ali lenarijo. To je zelo trdo delo. Domnevala sva, da delajo za provizijo, če več prodajo, dobijo več od tistih, za katere delajo vsak dan. Razmišljala sva, ali so si ti ljudje res to obetali od Evrope, ko so se napotili iz Afrike.

Scenarij je največkrat tak: v njihovi domovini družina z veliko težavo zbere nekaj tisoč evrov,

ker so ladje stare, dotrajane, je veliko nesreč, tako jih precej najde svoje zadnje počivališče v Sredozemskem morju. Tisti, ki se jim uspe izkrcati v Italiji, seveda želijo naprej s srednjo ali severno Evropo. Po Dublinškem sporazumu mora prva država Evropske unije, kamor prispejo pribežniki, vzeti prstni odtis migrantom. Če jim v Italiji vzamejo prstni odtis, potem v drugih državah EU nimajo pravice zaprositi za azil. Na podlagi Dublinškega sporazuma jih lahko ostale države vračajo v Italijo. Zato se pribežniki izogibajo, da bi jim vzeli prstne odtise, se skrivajo, bivajo ilegalno v državi. Italija je prenasršena s pribežniki in tudi iz Bruslja ni preveč pomoči za reševanje problematike. V prvih štirih mesecih leta 2014 je v Italijo prispelo približno 15 tisoč pribežnikov. Italija je izjavila, če

vrniti, in družina tudi drugače pričakuje od svojega člana, da ji bo pomagal z denarjem, da ji bo pošiljal denar. Tako jim velikokrat ne preostane nič drugega, kot da delajo na črno kot preprodajalci na plažah. Nazaj v domovino ne morejo, saj bi bila to sramota za njih in tudi za njihovo družino. Morda pa niti družina ne bi verjela, da tudi v Evropi življenje ni tako enostavno, kot so si ga predstavljali. Tudi Italija jih ne more vračati. Saj kam naj bi jih poslala? Črna Afrika ni država, temveč geografsko območje južno od Sahare. Od kod prihajajo migranti? Iz Senegala, Gane, Malija? In tudi če povejo, iz katere države so prišli, največkrat nimajo dokumentov, potnega lista. In ali ima Italija veljavni sporazum o vračanju oseb s temi državami?

Torej situacija ni preprosta. V

... DO MADŽARSKE

Državni zbor sprejel zakone o davkih

Madžarski parlament je sprejel davčne zakone za leto 2015. Med novostmi je dohodninska olajšava v višini mesečnih 5 tisočakov za pravkar poročene, prispevki »cafeteria« (izven plače) pa bodo nad letnih 200 tisoč forintov lahko nakazani le na t. i. kartice SZÉP, ki pospešujejo domači turizem. Velika večina alkoholnih pijač bo obremenjena z davkom »za zdravje«, zasebni proizvajalci pa bodo lahko zakonito skuhalo le še 50 litrov domačega žganja na leto namesto dosedanjih 200. Višina davka na oglaševanje (ki najbolj bremeni televizijske postaje) bo na najvišji davčni stopnji narasla s 40 na 50 odstotkov. Posebna obdavčitev bo doletela tudi investicijske sklade, olajšave pa bodo dobila podjetja, ki podpirajo univerze ali visokošolske zavode. O davčni obremenitvi spletnega prometa trenutno ni govora, kar je tudi posledica odmevnih in masovnih demonstracij konec oktobra v Budimpešti.

Tudi madžarski razvijalci v projektu Rosetta

Med konstrukterji vesoljske sonde Rosetta najdemo tudi madžarske inženirje. Le-ti so bili med načrtovalci več merilnih naprav in centralnega računalnika za krmiljenje in zbiranje podatkov. 100-kilogramska naprava je po treh poskusih uspešno pristala na kometu Čurjumov-Gerasimenko in pričela z nabiranjem in posredovanjem podatkov. Čeprav so nastale težave z energetsko oskrbo sonde, je to izjemen uspeh Evropske vesoljske agencije ESA. Sodelovanje madžarskih strokovnjakov pri projektu 9 držav, z vrednostjo 1,4 milijarde evrov je tudi zato izjemno pomembno, ker Madžarska trenutno še ni članica omenjene agencije. Program Rosetta je največji dosežek v raziskovanju vesolja zadnjih let, začel se je pred desetletjem, ko je bilo plovilo Rosetta na krovu nosilne rakete poslano v vesolje. Namen misije je povečati znanje o kometih in njihovi vlogi pri nastanku življenja v našem sončnem sistemu.